

ETISK RÅD

AVGJØRELSE I SAK NR. 2015/5

Klager: X

Innklaget: Nordic Securities AS
Bryggen 5
5003 Bergen

Saken gjelder: Klage på at investeringsrådgivning ikke har vært i henhold til klagers risikovillighet

Etisk Råd er satt med følgende medlemmer:

Geir Woxholth (Prof. dr. juris) (leder)
Ole Wetlesen Borge
Per Christian Johannesen
Arne Lien

I

Klage på at Nordic Securities AS (Nordic) sin investeringsrådgivning ikke har vært i henhold til klagers risikovillighet.

II

Klagers anførsler:

Klager opplyser at han medio 2014 ble kunde hos Nordic. I den første samtalen med megler, viser klager til at han skal ha opplyst at han ikke var interessert i «gearing-belånte produkter» eller CFD (Contract for Difference), da han hadde hørt at *«det kunne utgjøre en større risiko»*.

Klager opplyser videre at han i den skriftlige kontrakten med Nordic fikk med at han i utgangspunktet ikke var interessert i belånte produkter, men at det kunne benyttes, som han hadde sagt til megler, der Nordic var *«150% sikre på at det ville være sikre papirer»*.

I begynnelsen ble det handlet uten belåning, og det gikk bra. I følge klager kom Nordic med forslag om CFD. Klager viser til at han var sikker på at Nordic visste hva de gjorde, men på under ett år ble klagers egenkapital redusert fra kr 420 000 til ca. kr 100 000, samtidig med at børsen gikk opp. Klager anfører at dette skyldtes gearing, feil produkter, samt grådighet fra Nordic sin side.

Klager mener rådgivningen ikke har vært i henhold til hans risikovilje og at han ikke visst hva CFD innebar. Når det gjelder egnethetstesten, så viser klager til at det er et «mysterium» for ham at det er krysset av for høy risikovillighet med belånte produkter, det samme gjelder at han skal ha bred erfaring med ulike finansielle instrumenter. Klager opplyser at han kun har erfaring med aksjer. Klager viser også til at det er krysset av for høy avkastningsforventning, ikke er det samme som at han er villig til å ta høy risiko med belånte produkter.

Klager opplyser at han fremsetter klage da han er *«sikker på at jeg er ikke den eneste som er blitt utsatt for denne behandlingen av Nordic slik at en belysning av dette firmaet burde være av allmenn interesse. Også med hensyn til erstatning er denne belysningen av stor interesse»*.

III

Innklagedes anførsler:

Nordic opplyser at klager etablerte kundeforhold og gjennomgikk egnethetstest med Nordic 19. juni 2014. Av egnethetstesten fremgår det at klager har bred erfaring med ulike finansielle instrumenter, herunder to års erfaring med derivathandel. Nordic er av den oppfatning at det er uomtvistet at klager har risikoforståelse og økonomisk bæreevne. Nordic hevder at rådgivningen var i henhold til klagers risikovilje.

Nordic viser til at i egnethetsskjemaet er det krysset av for at investor har høy avkastningsforventning og dertil høy risikovillighet. I telefonsamtale med megler ble det enighet om å åpne for muligheten for CFD-handel, men at det ikke skulle benyttes gearing innledningsvis i kundeforholdet. Gearing ville vurderes på et senere tidspunkt, noe også kundeavtalen/egnethetsskjema gir uttrykk for; hvor det fremgår: *«Vil ha mulighet til å handle CFD, men vil i utgangspunktet ikke handle med belåning»*. Videre viser Nordic til at det i

forlengelsen av dette ble kryssset av for at klager er villig til å ta høyeste risiko innenfor verdipapirhandel, hvilket er presisert å innebære «belåning/gearing eller shorthandel».

I følge Nordic kryssset megler på denne bakgrunn av for at klager var vurdert egnet for rådgivning og handel i derivater mv, hvilket klager signerte på. Nordic anfører at signert egnethetstest således gir uttrykk for at klager er egnet til å motta investeringsråd på CFD'er. Egnethetstesten ble oversendt klager samme dag Nordic hadde hatt et fysisk møte hos klager, hvor Nordic og foretakets produkter ble nærmere presentert. Klager hadde ingen tidsfrist for gjennomlesing og signering. Testen ble signert og returnert påfølgende dag; den 19. juni 2014. I følge Nordic, ga klager i innledende strategisamtale med megler uttrykk for at han var åpen for CFD, men at han ønsket å «*starte pent*», og gjentok at gearing kunne vurderes på et senere tidspunkt.

Klager ble presentert for CFD-handel i DAX indeksen 5. august 2014. Megleren presiserte at handelen ville skje gjennom bruk av CFD, og det ble gitt god informasjon om eksponering og nedsiderisiko. Nordic er av den oppfatning at klager gjennom hele kundeforholdet har vært klar over når det har blitt handlet gjennom CFD og har samtykket til samtlige anbefalinger han er blitt presentert for. Nordic anfører at «*det ikke er omtvistet at klager var klar over dette eller at det ikke er gitt tilstrekkelig informasjon til å fatte en informert investeringsbeslutning i det enkelte case*». For øvrig viser Nordic til at gearingelementet hele veien har vært holdt på et moderat nivå.

Nordic mener at klager burde ha kommunisert til megler dersom han ikke ønsket å være eksponert for den risiko CFD-handel kan innebære. Risikoen kan ikke skyves over på rådgiver med uttalelser som «*jeg stoler på deg*» eller lignende utsagn.

IV

Etisk Råd bemerk:

Klager innga klage ved e-post 21. juni 2015. Nordic har inngitt tilsvaret i brev 9. juli 2015. I tillegg til dette har partene kommentert hverandres anførsler i samsvar med behandlingsreglene for Etisk Råd § 3-3 tredje ledd. Rådet har også gjennomgått lydopptak av samtaler mellom klager og Nordic fra 19. juni 2014, 8. juli 2014 (2 samtaler) og 5. august 2014 (2 samtaler).

Når det gjelder Rådets myndighet til å fatte vedtak som pålegger erstatningsplikt eller kompensasjon, presiseres på generelt grunnlag at dette faller utenfor Rådets kompetanse.

Etisk Råd viser til at det fremgår av samtalen 5. august 2014 at megler gir klager investeringsråd knyttet til handel i CFD'er. Rådet vil således ta stilling til om investeringsrådgivningen har vært i samsvar med klagers risikovillighet.

Ved yting av investeringsrådgivning, innebærer kravet til god forretningsskikk blant annet at verdipapirforetak plikter å gjennomføre en egnethetsvurdering. Dette følger av verdipapirhandelloven (vphl) § 10-11 (4) hvoretter «*Verdipapirforetak som yter investeringsrådgivning eller driver aktiv forvaltning, skal innhente nødvendige opplysninger om kundens kunnskap om og erfaring fra det aktuelle investeringsområde, samt kundens finansielle situasjon og investeringsmål. Undersøkelsene skal sette foretaket i stand til å anbefale den investeringstjeneste og de finansielle instrumenter som egner seg for vedkommende.*»

Videre følger det av verdipapirforskriften (vpf) § 10-16 (3) at *“Når et verdipapirforetak i henhold til første ledd innhenter opplysninger om en kundes investeringsmål, skal kundeopplysningene inneholde informasjon om investeringshorisont, risikovillighet, risikoprofil og målsetting med investeringen.”*

I samtalen mellom klager og megler 19. juni 2014 innhentes opplysninger fra klager, ved at et kundeopplysningsskjema som grunnlag for egnethetstesten blir fylt ut/gjennomgått av megler.

Megler sier i samtalen at hun må krysse av for «høy risiko», hvis de skal handle vanlige aksjer, og at Nordic har flere risikoklasser innenfor aksjer. Megler opplyser at «høy risiko» innenfor «høyrisikoklassen» gir mulighet for belåning og handel med CFD. Klager gir i samtalen klart uttrykk for at han er veldig skeptisk til gearing.

Megler uttaler videre at dersom klager velger «høy», så betyr ikke det nødvendigvis at de skal starte med belåning. Hun opplyser at de ikke kan handle med belåning dersom det ikke krysses av for dette. Da må de i tilfelle fylle ut skjemaet på nytt. Klager svarer at han *«hater alt som heter belåning»* og vil vente med dette. Klager mener *«dette kan vi ta etter hvert»*. Klager blir så likevel med på at megler krysser av for «høy risiko», men da under forutsetning at megler skriver en merknad om at klager i utgangspunktet ikke ønsker å handle med belåning. Etisk Råd oppfatter samtalen slik at megler overtaler klager til å åpne opp for å handle med gearing/belåning, selv om klager i utgangspunktet ikke ønsker dette. Rådet stiller seg kritisk til denne fremgangsmåten, da den etter Rådets oppfatning ikke er i kundens interesse, og medfører at opplysningene i kundeopplysningsskjemaet ikke reflekterer kundens uttalte uvilje til å øke risikoen gjennom gearing.

Ved den videre gjennomgangen/utfyllingen av egnethetsskjemaet, kobler megler «tidshorisonten» uriktig til hvor lang tid klager *«vil bli»* hos Nordic, og skriver derfor «ubestemt». Etisk Råd gjør oppmerksom på at «tidshorisonten er knyttet til vpf. § 10-16 (3), hvor det fremgår at verdipapirforetak, for å foreta en egnethetsvurdering, blant annet skal innhente informasjon om «kundens «investeringshorisont»».

Klager opplyser i samtalen at han har to års erfaring med strukturerte produkter. Erfaring med derivater, strukturerte produkter og shorthandel «står i samme kolonne» i skjemaet til Nordic, og det blir krysset av for dette. Det fremgår imidlertid av samtalen at klager ikke har erfaring med derivater. Etisk Råd viser til at derivater og strukturerte produkter kan ha høyst ulike egenskaper, og mener derfor at Nordic ikke kunne legge til grunn at klager hadde to års erfaring med derivathandel.

Det siste spørsmålet i skjemaet er *«Hvilke produkter er du interessert i å handle?»*.

Megler sier til klager at hun krysser av *«for de produktene vi primært har mest fokus på – noterte aksjer, CFD på aksjer og indeks – som jeg mener er mest relevant for deg å ha tilgang til»*. Selv om klager ikke har innsigelser til dette i samtalen, så mener Etisk Råd dette er et brudd på god forretningskikk. Etisk Råd viser i denne forbindelse til Finanstilsynets endelige rapport 14. september 2011, etter stedlig tilsyn hos Nordic 21. mars 2011. I rapporten presiserer Finanstilsynet at Nordic plikter å *«kartlegge kundens profil på de aktuelle områdene uavhengig av Foretakets eget produkt- og tjenestespekter. Først når kundens profil er kartlagt, kan Foretaket gå videre og vurdere hvilke tjenester, produkter og transaksjoner som er egnet for den aktuelle kunden. Det kan således oppstå situasjoner hvor ingen av Foretakets tilbudte tjenester, produkter eller transaksjoner kan vurderes å være egnet for en kunde»*.

Etisk Råd viser til at megler fylte ut skjemaet for klager uten egentlig å kartlegge eller ta hensyn til hva klager selv ønsket, og dels misforstod hun hva testen skulle avdekke. Megler penset klager inn på Nordics eget produktspekter, selv om de mangelfulle innhentede opplysningene tilsa at gearede produkter ikke var «egnet» for ham. Megler anbefalte hva klager var «interessert i å handle», noe som bestod i høyrisikoprodukter med gearing, som klager hadde gitt klart uttrykk for at han var veldig skeptisk til, og i utgangspunktet ikke ønsket å handle. Videre mener Rådet at det at klager har investert i strukturerte produkter, ikke kan sammenlignes med at klager skulle ha to års erfaring med derivathandel.

Rådet viser til at Nordic først skulle kartlagt klagers risikoprofil, erfaring m.m. for så å gjøre en vurdering av hvilke produkter/tjenester som var egnet for klager; uavhengig av foretakets eget produktspekter.

At klager i etterkant har signert på skjemaet som megler fylte ut, mener Rådet ikke kan tillegges avgjørende vekt i det foreliggende tilfellet. Det er foretaket, etter å ha innhentet nødvendige opplysninger fra kunder, som skal foreta en vurdering av hvilke produkter og/eller tjenester som er egnet for kunden.

På bakgrunn av ovennevnte finner Etisk Råd at Nordics gjennomføring av egnethetsvurdering av klager har vært i strid med god forretningsskikk, jf. vphl § 10-11 (4), jf. vpf § 10-16.

Rådet er av den oppfatning at Nordic bør gjennomgå klagers handler og vurdere om der er ytet feilaktig investeringsråd som følge av den mangelfulle egnethetstesten. Nordic bør dekke tap oppstått som følge av slike feilaktige investeringsråd.

Etisk Råd finner at forholdet også er brudd på Etsiske normer for medlemmer av Verdipapirforetakenes Forbund § 2-1 første ledd, hvorefter *«Rådgivningen og omsetningen av finansielle instrumenter skal ikke bare være i samsvar med lovens bokstav, men også med intensjonene bak gjeldende lover og bestemmelser samt de prinsipper for god forretningsskikk som er gjeldende»*.

Etisk Råd har ved sin avgjørelse 7. desember 2015 gitt Nordic en advarsel i et lignende saksforhold. Rådet har vurdert om man denne gangen bør innstille på eksklusjon, jf. Behandlingsreglene for Etisk Råd § 4-1. Et formål med en advarsel er imidlertid at foretaket skal ha en mulighet til å forbedre sine rutiner og sin saksbehandling, noe som ikke vil være mulig fordi de to sakene finner sin avgjørelse med så kort tidsintervall. Rådet har derfor kommet til at Nordic på nytt gis en advarsel.

Etisk Råd har etter dette fattet følgende beslutning:

Klager gis medhold.

Nordic Securities AS gis advarsel for brudd på «Etsiske normer for medlemmer av Verdipapirforetakenes Forbund» § 2-1.

Oslo, den 18. desember 2015

